

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder

**Forslag til vern av
Knudansheia, Bjorvatn (utv.) og Underforlii
naturreservat**

Iveland, Birkenes og Bygland kommuner

Aust-Agder fylke

**Utkast til verneplan for skog
Høringsutgave desember 2018**

Innhold

Høring av verneplaner	3
Innledning	3
Naturfaglige registreringer	4
Verneform	4
Hva medfører vernet?	4
Forskrifter og restriksjonsnivå	4
Generelle kommentarer til verneforskriften	5
Inngrep	5
Planter	5
Dyreliv	5
Friluftsliv	5
Motorferdsel	6
Skjøtsels- og forvaltningsplaner	6
Generelle unntaksbestemmelser	7
Forvaltningsmyndighet	7
Økonomisk erstatning	7
Verneprosessen	8
Kunngjøring – oppstart av verneprosess	8
Endringer etter oppstartsmeldingen	8
Sammendrag av innkomne innspill	8
Fylkesmannens kommentarer til innspillene	10
Høring og videre prosess	12
Beskrivelse av områdene med forslag til verneforskrifter	12
Knudansheia naturreservat	12
Forslag til verneforskrift	12
Bjorvatn naturreservat (utv.)	16
Forslag til verneforskrift	16
Underforlii naturreservat	19
Forslag til verneforskrift	19

Høring av verneplaner

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder sender med dette forslag til verneplan for opprettelse av to nye naturreservater og utvidelse av et eksisterende naturreservat på offentlig lokal og sentral høring. Verneplanen sendes på høring etter avtale med Miljødirektoratet.

Navn	Kommune	Areal utvidelse	Areal totalt	Verdivurdering
Knudansheia	Iveland		1023 daa	(**)
Bjorvatn (utv.)	Birkenes	358 daa	424 daa	
Underforlii	Bygland		1560 daa	(**)

Innspill til verneforslagene sendes skriftlig til Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder innen 20.2.2019.

Innledning

Gjennom behandling av St.meld. nr. 25 (2002-2003) Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand sluttet Stortinget seg til Regjeringens innstilling om en kraftig opptrapping av skogvernet i Norge. Per 2017 er nær 2,9 % av den produktive skogen i Norge vernet (NINA Rapport 1352 – *Evaluering av norsk skogvern i 2016. Dekning av mål for skogvernet og behov for supplerende vern 2016*), og dette er langt mindre enn andre land i Europa.

Forskernes nasjonale anbefaling er at 4,6 % av det produktive skogarealet vernes. St.meld. nr. 25 trakk opp viktige prinsipper og satsingsområder for en opptrapping av skogvernet. Blant annet at et utvidet skogvern skulle følge de faglige anbefalingene fra en rapport fra NINA og Skogforsk ”*Evalueringen av skogvernet i Norge*” (Framstad mfl. 2002). Stortinget har videre satt seg som mål å verne 10 % skogareal. Opptrappingen av skogvernet er en viktig del av Norges bidrag for å stanse tap av biologisk mangfold.

Regjeringens arbeid med vern av skog foregår nå etter to hovedlinjer: Frivillig vern av skog og vern av skog på statens grunn. I Stortingsmeldingen blir begge strategiene trukket fram som en viktig strategi for det framtidige skogvernet i Norge.

Frivillig vern innebærer at skogeier(e) tilbyr staten vern av egen skog. Arbeidet skjer i et nært samarbeid mellom Norges skogeierforbund og miljøvernmyndighetene.

Miljøvernmyndighetene vurderer tilbudet og iverksetter naturfaglige registreringer for å kartlegge verneverdier. Om det etter en slik registrering er aktuelt å fremme et verneforslag for det aktuelle arealet så vil det bli gjennomført forhandlinger med grunneier om avgrensning, verneforskrifter og økonomisk erstatning. Når staten og grunneier er kommet til enighet om disse punktene vil området gjennomgå vanlig saksbehandling i tråd med lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven). Alle verneforslagene omtalt i denne verneplanen er et resultat av tilbud om frivillig vern av skog fra grunneier(e).

Naturfaglige registreringer

Naturkvaliteter og verneverdier i de foreslåtte verneområdene, bortsett fra utvidelsen av Bjorvatn naturreservat, er beskrevet i forbindelse med Miljødirektoratets kartleggingsprosjekt «Frivillig vern». Faktaark for alle områdene er publisert i skogdatabasen NARIN (<http://www.borchbio.no/narin/>). Rapportene beskriver naturgrunnlag, vegetasjon, skogstruktur og påvirkning og det gis beskrivelse, avgrensing og en verdivurdering av kjerneområder/ nøkkelbiotoper. Verdivurderingen tar utgangspunkt i fra en rekke kriterier som urørthet, død ved, forekomst av gamle trær, variasjon, rikhet, arrondering og forekomst av sjeldne og trua arter. Verdivurderingen er foretatt etter Miljødirektoratets standardmal for vurderinger for verneområder.

For nærmere beskrivelse av områdene og de naturfaglige registreringene for hvert enkelt område, se beskrivelse av områdene på slutten av høringsdokumentet.

Verneform

Skogområder som inngår i ordningen med frivillig vern skal normalt fredes som naturreservat, etter naturmangfoldloven § 37. Fylkesmannen mener at naturreservat er den mest aktuelle verneformen for de områdene som er tilbudt for vern. Områdene tilfredsstillter etter vår vurdering vilkårene i naturmangfoldloven (nml.) § 37 om områder som kan vernes som naturreservat. Verneformålet i de foreslåtte naturreservater bygger på at det i størstedelen av områdene skal skje en fri utvikling. En fri utvikling innebærer at de naturlige økologiske prosessene i skogen skal kunne finne sted uforstyrret.

Hva medfører vernet?

Ved vern av skog som naturreservat legges det vekt på at det er hele økosystemet og de økologiske prosessene som skal vernes. Verneformålet innebærer at det skal skje en naturlig utvikling dvs. at de naturlige økologiske prosessene uforstyrret skal kunne finne sted i området.

Et vernevedtak vil på grunn av verneformålet få konsekvenser for bruken og hvilke aktiviteter som kan foregå i området. Alle tiltak som kan føre til endringer i naturmiljøet vil være forbudt. Skogsdrift, skogskjøtsel, uttak av ved, nydyrking og lignende aktiviteter samt oppføring av bygninger vil ikke være tillatt. En del tiltak vil være søknadspliktige. I fellesskap vil søker og forvaltningsmyndighet ofte komme fram til løsninger som gjør at det ønskede tiltaket kan gjennomføres uten å komme i konflikt med verneformålet. For enkelte søknadspliktige tiltak kan det gis tillatelser som gjelder for flere år om gangen. Tradisjonelle friluftslivsaktiviteter som vanlig ferdsel til fots og på ski, jakt og plukking av bær og sopp vil kunne foregå som tidligere.

Forskrifter og restriksjonsnivå

Fylkesmannen har utarbeidet et forslag til verneforskrift for hvert enkelt verneområde. Her er det forsøkt å gjøre tilpasninger i samsvar med de opplysningene vi har fått om brukerinteressene i området etter kunngjøring om oppstart av arbeidet med verneplanen. Nye forhold som blir kjent om det enkelte verneområde og uttalelser som kommer inn i

forbindelse med den sentrale høringen kan føre til at det blir gjort ytterligere tilpasninger av verneforskriften etter høringsperioden er utløpt. Det er derfor av stor betydning at høringsinstansene kommer med innspill til den aktuelle verneforskriften. Mulighet for justering av verneforskriften må vurderes opp mot hensynet til verneformålet i hvert enkelt tilfelle.

Generelle kommentarer til verneforskriften

Den lokale verneforskriften gir en nøyaktig oversikt over hva vernet innebærer med hensyn til hvilke tiltak og aktiviteter som kan gjennomføres i verneområdet. Nedenfor gis det noen generelle kommentarer til forskriften.

Inngrep

Verneforskriftene legger opp til at gjennomføring av tiltak som kan endre naturmiljøet er forbudt. Bestemmelsen inkluderer anlegg av ulike slag (midlertidige og faste), men også andre typer tiltak som uttak og oppfylling av masse, henleggelse av avfall og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Det er ikke tillatt å føre opp nye bygg som for eksempel hytter eller jaktbuer i reservatene. Vedlikehold av anlegg som er i bruk på fredningstidpunktet er tillatt. Anlegg viser her til eksisterende skogsbil/traktorveier med mer.

Gjennom verneprosessen vil Fylkesmannen vurdere hvilke stier og traktorveier som skal kunne vedlikeholdes. Disse vil bli avmerket i vernekartet. For at eldre traktorveier skal kunne vedlikeholdes må de ha et lovlig og reelt bruksformål utover uttransport av felt storvilt. Fylkesmannen minner om at traktorveier som regel er anlagt i forbindelse med drift av skogen. Ved et vern av området vil skogsdrift ikke være tillatt og behovet for å vedlikeholde denne type drifteveier faller derfor ofte bort.

Det bemerkes at plan- og bygningslovens (pbl.) bestemmelser vil gjelde i tillegg til bestemmelsene i verneforskriften, men at det ikke kan gis tillatelser utover det som er tillatt etter vernereglene.

Planter

Vernebestemmelsene legger opp til en generell plantelivsfredning som inkluderer all vegetasjon i de aktuelle reservatene. Det er heller ikke tillatt å så eller plante trær og annen vegetasjon. Plukking av bær og matsopp er fremdeles tillatt som før og det vil også være tillatt å gjøre opp bål dersom en samler små tørrkvist eller benytter seg av medbrakt ved.

Dersom plukkhogst inngår som nødvendig skjøtselstiltak for å opprettholde verneverdiene, vil dette være tillatt.

Dyreliv

Det er lagt opp til en generell dyre- og fuglelivsfredning i naturreservatene. Fredningen gjelder også reirplasser og hiområder inkludert blant annet beverhytter. Det er imidlertid åpnet opp for jakt og fangst i samsvar med gjeldende lovverk forutsatt at det foreligger tillatelse fra grunneier.

Friluftsliv

Ferdseil til fots og på ski i verneområdet er tillatt. Ut fra en generell vurdering av faren for

forstyrrelser og slitasje på markvegetasjonen, er sykling, ridning og bruk av hest og kjerre forbudt utenom på stier og veier som er markert på kartet.

Det er heller ikke tillatt å bruke naturreservatene til idrettsarrangementer eller større arrangementer. Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til at enkelte større arrangementer kan gjennomføres i reservatene. Noen få telt eller en skoleklasse anses ikke å være større arrangement. Verneforskriften har en spesifisert dispensasjonsbestemmelse i § 7, punkt 4 som viser til at tilretteleggingstiltak og bruk av reservatene for friluftsliv og pedagogiske aktiviteter kan tillates etter søknad dersom det ikke er i strid med vernevedtaket.

Gjennomføring av en ordinær befaring med en skoleklasse som ikke krever noe nærmere tilrettelegging vil ikke være søknadspliktig, jf. vurderingen over.

Dersom det over tid viser seg at tillatt ferdsel er i strid med verneformålet, kan Miljødirektoratet, ved forskrift forby eller regulere ferdselen i hele eller deler av reservatene. Utarbeidelse og eventuell innføring av en slik forskrift følger forvaltningslovens regler.

Motorferdsel

I utgangspunktet er all motorisert ferdsel i naturreservater forbudt. Tradisjonelt er en stor del av verneområdene benyttet i forbindelse med storviltjakt (elg og hjort), og det kan derfor være aktuelt med tilpasninger av verneforskriften med hensyn til uttransport av felt elg/hjort på eksisterende traktorveier og i terrenget generelt. I rene skogområder med liten fare for at det skal oppstå kjøreskader, foreslås det et generelt unntak i verneforskriften om at lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget kan benyttes for uttransport av storvilt dersom det er nødvendig.

Det vil også kunne oppstå et behov for bruk av motorkjøretøy i forbindelse med nødvendig vedlikehold på eksisterende traktorveier som går gjennom det foreslåtte verneområdet. Verneforskriften åpner for at motorferdsel på eksisterende traktorveier i forbindelse med nødvendig vedlikehold kan tillates. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med vedlikehold på eksisterende bygninger som er i bruk på vernetidspunkt er også tillatt.

Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag gjelder i tillegg til disse bestemmelsene, men gir ikke tillatelse ut over det vernereglene fastsetter. Det kan være tilfeller hvor det også må innhentes tillatelser etter lov om motorferdsel i utmark og vassdrag. Verneforskriften endrer ikke grunneieres rett til å nekte/regulere motorferdsel på egen grunn.

Skjøtsels- og forvaltningsplaner

Verneformålet i de aktuelle naturreservatene er knyttet opp mot å frede alt naturlig plante- og dyreliv i området. Området skal i størst mulig grad sikres fri utvikling uten inngrep.

Gjennomføring av skjøtsel er derfor kun unntaksvis nødvendig for å oppfylle verneformålet. Det registrerte artsmangfoldet i det foreslåtte verneområdet er i hovedsak ikke knyttet opp mot kulturbetingete eller kulturbegunstigede naturtyper og skjøtselsbehovet vurderes derfor totalt sett som relativt lite. For å opprettholde verneverdiene kan det være nødvendig å gjennomføre skjøtsel, eksempelvis uttak av fremmede treslag, og det åpnes derfor også for dette i verneforskriften.

I utkast til verneforskrift åpnes det for at det kan utarbeides forvaltningsplan for reservatene.

Etter et eventuelt vedtak om fredning av området som er foreslått i dette verneplanutkastet, vil områdets grenser bli merket i marka med standardiserte grensemerker og skilt. Det kan også bli satt opp tavler med utfyllende informasjon om naturverdier samt gjeldende verneforskrifter og avgrensning av området. Det vil bli opprettet oppsynsordninger for verneområdet.

Generelle unntaksbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra vernebestemmelsene dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. nml. § 48. Fylkesmannen påpeker at «*vesentlige samfunnsinteresser*» forstås som tiltak av nasjonal betydning.

Forvaltningsmyndighet

Fylkesmannen har tradisjonelt vært tillagt forvaltningsansvaret for verneområder i Norge. Det foregår en prosess hvor kommunene er tilbudt forvaltningsmyndigheten over visse typer verneområder innen kommunens grenser. Hvem som vil bli forvaltningsmyndighet for de aktuelle naturreservatene vil bli endelig bestemt av Miljødirektoratet etter at vernevedtaket er fattet.

Økonomisk erstatning

Etter reglene i naturmangfoldloven (jf. §§ 50 og 51) har eiere og rettighetshavere til eiendom som blir fredet som naturreservat krav på erstatning for økonomisk tap som følge av vernevedtaket. Arbeidsformen frivillig vern innebærer at det forhandles om avtaler med de berørte grunneierne før vernesaken sendes på høring. Det jobbes med å forhandle frem avtale med berørte grunneierne som har tilbudt areal for frivillig vern i dette området. Avtale om erstatningssum vil være på plass før det fattes endelig vedtak om vern av området. Når erstatningssummen er avtalt, vil denne bli utbetalt kort tid etter at det er fattet vernevedtak i statsråd.

Verneprosessen

Kunngjøring – oppstart av verneprosess

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder meldte oppstart av verneprosess for de tre foreslåtte naturreservatene den 23.4.2018. Det ble sendt ut brev til grunneierne, aktuelle kommuner, Aust-Agder fylkeskommune, Statens Vegvesen, Agder Energi samt andre aktuelle lokale lag og foreninger. Melding om oppstart av verneplanarbeidet ble annonsert i Agderposten, Fædrelandsvennen og Setesdølen. Det kom inn 7 innspill til oppstartsmeldingen, som gjaldt de tre verneområdene som nå sendes på høring.

Endringer etter oppstartsmeldingen

Det ble gjennomført skogtaksering av det foreslåtte området på Knudansheia den 26. september 2018. Etter denne befaringen, har det i samråd med grunneier blitt foretatt noen mindre justeringer av vernegrensen. En eksisterende hogstflate og skogsbilvei i øst er tatt ut av verneområdet. Videre har Fylkesmannen etter innspill fra Agder Energi Vannkraft AS tatt ut et mindre område nordvest i tilknytning til inntaksdammen til Steinsfoss kraftstasjon som ligger ved Beihølen.

I det foreslåtte verneområdet Underforlii er det også foretatt noen mindre justeringer av vernegrensen etter oppstartsmeldingen for å grense ut områder med produksjonsskog, da særlig yngre plantet skog. Endringene er gjennomført på gnr/bnr 8/2 i nordvest og på gnr/bnr 7/1 i sør, nord for Birkelandsveien. Grunneierne er orientert om grensejusteringene og har akseptert at området sendes på høring med foreslått vernegrense som vist på vedlagt forslag til vernekart.

Sammendrag av innkomne innspill

Innspillene som kom inn til oppstartsmeldingen er sammenfattet og vurdert nedenfor.

Bygland kommune sitt innspill gjelder området Underforlii. Kommunen ber Fylkesmannen vurdere om vernegrensa enkelte steder burde vært justert og lagt lenger nord for Sordalsvegen da forslag til verneområde her inkluderer en del produksjonsskog.

Forum for natur og friluftsliv – Agder (FNF) mener generelt at vern av skog kan være et godt virkemiddel for å sikre ivaretagelse av biologisk mangfold og er positiv til et vern. De ber videre om at verneforskriftene må utformes på en måte som gir minst mulig konflikter mellom natur- og friluftslivsinteresser. Det pekes også på at et vern av områdene ikke bør være til hinder for jakt og enkel friluftaktivitet.

Aust-Agder Fylkeskommune er svært positive til frivillig vern av skog i Aust-Agder og mener det er viktig at et stort og representativt utvalg av skogtyper i fylket blir vernet. Fylkeskommunen peker på at det også er viktig å ivareta friluftslivsinteressene i verneområdene. I friluftssammenheng fremheves Bjorvannsheia i Birkenes kommune som vil bli liggende innenfor utvidelsen av Bjorvatn naturreservat. I kartlegging og verdisetting av friluftslivsområder gjennomført av Birkenes kommune er Bjorvannsheia kartlagt som et svært viktig friluftslivsområde. Det er derfor viktig at brukerinteressene knyttet til friluftsliv også blir ivaretatt gjennom et fremtidig skogvern.

Agder Energi nett AS har anlegg i det foreslåtte utvidelsesområdet av Bjorvatn naturreservat i Birkenes kommune. Agder Energi Nett AS ber om at vernebestemmelsene for området ikke må svekke deres tinglyste rettigheter og at følgende punkter må ivaretas i verneforskriften: Følgende må ivaretas i bestemmelsene i forskrift for verneområdet:

- Drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg, herunder rett til å rydde alt skogvirke som vokser opp i ryddebeltet samt rett til å foreta sikringshogst utenfor ryddebelter der dette anses som farlig for anleggene.
- Oppgradering/fornyning av kraftlinjer for heving av spenningsnivå og øking av linjetverrsnitt.
- Endring av mastepunktet, dvs. mastetype/mastehøyde og evt. for flytting av mastepunktet dersom det er hensiktsmessig.
- Nødvendig transport i terrenget med nødvendig motorisert kjøretøy for å komme frem til anleggene, både i byggeforbudsbeltet og utenfor. Dette gjelder også transport inn/ut i området ved ombygging av anlegget.

I tillegg må Forvaltningsmyndigheten for verneområdet kunne gi tillatelse til etablering av nye anlegg, flytting av anlegg og tilbygg til eksisterende anlegg.

Agder Energi vannkraft AS eier Steinsfoss kraftverk som kan berøres av foreslått vern av Knudansheia naturreservat. Steinsfoss kraftverk har inntak i Beihølen som ligger delvis i Vennesla og delvis i Iveland kommune. Agder Energi vannkraft bemerker at vernegrensa ligger svært nær inntaksdammen i Beihølen og foreslår at grensen rettes ut slik at området helt inntil demningen tas ut av verneområdet. De nevner også at det går en tømmerrenne langs elva fra Beihølen og ned til Steinsfoss. Tømmerrenna eies og vedlikeholdes av en egen stiftelse. Det foreslås likevel at grensa for verneområdet trekkes noe opp i lia slik at det ikke legges utilsikta begrensninger på vedlikehold av tømmerrenna.

Styret i stiftelsen Steinsfoss tømmerrenne har innspill knyttet til en eksisterende eldre tømmerrenne som ligger innenfor forslag til Knudansheia naturreservat. Tømmerrenna er et kulturminne fra nyere tid og inngår i Vennesla kommunes Temaplan for kulturminner og kulturmiljøer (2017) og inngår i Vest-Agder fylkeskommunes strategi for kulturminnefeltet; Kulturarv 2020. Stiftelsen er blant annet ansvarlig for gjennomføring av nødvendig vedlikehold av tømmerrenna samt rydding trær og busker langs renna og får årlig økonomisk tilskudd fra Vest-Agder fylkeskommune og Vennesla kommune. Den aktuelle tømmerrenna er også et relativt mye brukt turmål i Kristiansandsregionen. Det skal gjennomføres vedlikehold av øverste del av tømmerrenna i 2019 og det er også planer om å etablere en adkomst ved Beihølen dam. Om lag 1,3 km av renna blir liggende innenfor foreslått naturreservat, og Stiftelsen ønsker en redegjørelse for hvilke konsekvenser dette får for deres arbeid med renna, og blant annet om det vil medføre ulik behandling når det gjelder tiltak på installasjoner utenfor og innenfor verneområdet.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har innspill til foreslått verneområde på Knudansheia, der ryddebeltet til en nærliggende distribusjonsnettlinje grenser til området. De ber derfor om at det innarbeides bestemmelser i verneforskriften som sikrer mulighet for drift, vedlikehold, oppgradering og fornyelse av kraftledninger, samt tilgang med motorisert ferdsløp der det ved akutt utfall eller fare for akutt utfall kan sendes melding i etterkant.

Fylkesmannens kommentarer til innspillene

Bygland kommune

Fylkesmannen har i tråd med innspillet fra Bygland kommune vurdert om det vil være hensiktsmessig å trekke vernegrensa lenger opp fra Birkelandsvegen enkelte steder for blant annet å unngå at områder med produksjonsskog tas med i vernet. Fylkesmannen understreker at vernegrensa som ble satt i oppstartsmeldingen i det store og hele er sammenfallende med registrerte naturtyper med A-verdi (nasjonal verdi). Ut fra hensynet til de registrerte naturverdiene, ønsker vi derfor i størst mulig grad å beholde vernegrensen som foreslått i oppstartsmeldingen. Vi har likevel funnet å kunne gjøre noen mindre justeringer av grensa, slik at enkelte områder med produksjonsskog både i nord og i sør, nord for Strondi og nordvest for Flotningsmone tas ut av verneområdet.

Forum for natur og friluftsliv Agder (FNF)

Slik Fylkesmannen vurderer det, vil de foreslåtte vernebestemmelsene for områdene ivareta hensynet til natur- og friluftslivsinteresser. Tradisjonelt friluftsliv er tillatt som tidligere, og eksisterende stier kan merkes og vedlikeholdes. Plukking av bær og matsopp samt små- og storviltjakt vil fremdeles være tillatt også ved et fremtidig vern.

Aust-Agder fylkeskommune

Fylkeskommunen fremhever at det er viktig å også ivareta friluftslivsinteressene i Bjorvatn naturreservat. Bjorvannsheia er kartlagt som et svært viktig friluftslivsområde. Fylkesmannen mener at forslag til verneforskrift ivaretar brukerinteressene knyttet til friluftsliv i naturreservatet. Friluftsliv er tillatt i verneområdene. Dette inkluderer også plukking av bær og matsopp samt små- og storviltjakt. Eksisterende stier kan merkes, ryddes og vedlikeholdes som på vernetidspunktet uten at dette krever behandling etter verneforskriften.

Agder Energi Nett AS

Agder Energi Nett AS har en nettstasjon samt et lavspent luftnett som ligger marginalt innenfor den foreslåtte utvidelsen av Bjorvann naturreservat. Ved opprettelse av nye verneområder med eksisterende energi- og/eller kraftanlegg er utgangspunktet at anlegget skal kunne drives og vedlikeholdes på en sikkerhetsmessig og økonomisk forsvarlig måte. Forslag til verneforskrift for Bjorvann naturreservat har bestemmelse som åpner for drift og vedlikehold av eksisterende anlegg. Fylkesmannen mener dette også inkluderer fjerning av skog i ryddebeltet og sikringshogst utenfor avsatt ryddebeltet når dette anses som farlig for anlegget. Kulepunkt 2 om oppgradering og fornyelse av kraftledninger er også tillatt, jf. vernebestemmelsene § 4. Det er imidlertid en forutsetning ved heving av spenningsnivå og behov for økning av linjetverrsnitt at tiltaket ikke skal skade verneverdiene nevneverdig. Endring av mastehøyde og mastepunkt som nevnt i kulepunkt 3 dekkes også opp av den samme bestemmelsen (§ 4). Standardbestemmelsene i verneforskriften som åpner for motorferdsel i tilknytning til energianlegg gjelder kun ved akutt utfall på kraftlinje. Det er ikke anledning til å åpne for fri motorferdsel inn til anleggene i forbindelse med rydding av skog langs linja eller ved ombygging. Nødvendig motorferdsel ved slike tilfeller er søknadspliktig. Det er imidlertid tatt inn en spesifisert dispensasjonsbestemmelse i § 7 i forskriften som gjelder denne type motorferdsel. Bakgrunnen for at det i slike tilfeller kreves dispensasjon er at forvaltningsmyndigheten skal kunne styre bruken av kjøretøy i sårbare områder for å unngå unødvendig skade på naturmiljøet. Fylkesmannen presiserer at Agder

Energi Nett AS kan påregne å få godkjent en søknad om motorferdsel i forbindelse med tiltak på eksisterende kraftledninger eller ved ombygging av anleggene. Utgangspunktet er at etablering av nye tekniske anlegg som kraftanlegg skal være forbudt i naturreservater. En søknad om dette vil derfor måtte behandles som en dispensasjonssøknad etter verneforskriften § 8, og en vil ikke kunne påregne å få tillatelse til et slikt tiltak.

Agder Energi Vannkraft AS

Fylkesmannen etterkommer Agder Energi Vannkraft AS sitt innspill om å rette ut vernegrensen i forbindelse med inntaket til Steinsfoss Kraftverk i Beihølen. En endring som ønsket, vil ikke påvirke registrerte kjerneområder eller naturtyper. Slik vi ser det vil det arronderingsmessig også være positivt å rette ut vernegrensen i dette området. Vernegrensen endres i samsvar med oversendt kartskisse.

Fylkesmannen har etter dialog med Vest-Agder fylkeskommune tatt kontakt med styret i Stiftelsen Steinsfoss Tømmerrenne, som også har fått anledning til å uttale seg til oppstartsmeldingen for foreslått verneområde på Knudansheia. Forhold knyttet til tømmerrenna blir derfor kommentert nedenfor.

Styret i stiftelsen Steinsfoss Tømmerrenne

Steinsfoss Tømmerrenne ligger langs bredden av Otra og innenfor foreslått vernegrense for Knudansheia naturreservat. Stedvis er denne i dårlig forfatning og behov for reparasjon er stort. Fylkesmannen er innforstått med at det er knyttet store verdier til tømmerrenna som kulturminne og som turmål/utfartsmål. Utgangspunktet er at dersom slike kulturminner tas inn i et verneområde, vil det settes begrensninger på oppgradering utover det som er tilstand på vernetidspunkt. Det vil da si at det for Steinsfoss Tømmerrenne vil kreve søknad for reparasjoner utover det som er tilstand i dag for den delen av strekningen som ligger innenfor planlagt naturreservat. Fylkesmannen ser at det vil være svært krevende med slike ulikheter knyttet til saksbehandling for samme tiltak (reparasjon, rydding av treoppslag) utenfor og innenfor verneområdet. Tømmerrenna ligger innenfor kjerneområde 2 som er en gammel eikeskog av nasjonal verdi (A). Fylkesmannen vurderer det likevel slik at verneverdiene i kjerneområdet ikke vil bli vesentlig negativt påvirket dersom det åpnes for reparasjon av tømmerrenna utover dagens tilstand som på deler av strekningen er svært dårlig. Vi foreslår derfor å gjøre en lokal tilpasning i verneforskriften som åpner for at nødvendige reparasjoner og eventuelle oppgraderinger som er påkrevd for at tømmerrenna skal være tilstrekkelig trygg å ferdes på, kan gjennomføres uten søknad til forvaltningsmyndigheten. Et slikt unntak fra vernebestemmelsene vil da også gjelde fjerning av mindre treoppslag (busker/greiner) langs tømmerrenna. Fylkesmannen presiseres at dette ikke medfører at tømmerrenna kan utvides i bredde inn mot verneområdet dvs. inn mot lia i øst. Den foreslåtte bestemmelsen fremgår av forslag til verneforskrift § 4 e).

Norges Vassdrags- og Energidirektorat (NVE)

Fylkesmannen mener NVE sitt innspill knyttet til drift, vedlikehold, oppgradering og fornyelse mm. av tilgrensende distribusjonsnettledning som grenser til Knudansheia naturreservat, er ivaretatt gjennom forskriftens standardbestemmelser om eksisterende energianlegg.

Høring og videre prosess

Formålet med høringen er å kaste lys over mulige konflikter knyttet til ulike interesser som kan bli påvirket av verneplanen. Fylkesmannen ønsker spesielt innspill fra grunneiere på bestemmelser i verneforskriftene som gjelder motorferdsel, stier som er i bruk, eksisterende bygninger (for eksempel hytter, uthus, høyløer e.l.) som bør merkes av på vernekart mm. Etter høringen vil høringsuttalelsene bli vurdert i forhold til konfliktgrad og mulige løsninger for området. Fylkesmannen vil så sende sin tilråding om vern av området til Miljødirektoratet, inkludert en oppsummering av høringsuttalelsene og forslag til eventuelle endringer. Basert på etterfølgende anbefaling fra Miljødirektoratet vil deretter Klima og miljødepartementet legge planen fram for regjeringen som avgjør endelig utfall av verneforslaget.

Beskrivelse av områdene med forslag til verneforskrifter

Knudansheia naturreservat

Det foreslåtte verneområdet ligger lengst sør i Iveland kommune, på grensen til Vennesla og inkluderer mesteparten av Knudansheia. Det er gjennomført naturfaglige registreringer i det tilbudte området, der det ble registrert fire kjerneområder. Kjerneområdene består blant annet av rik edelløvskog med alm-lindeskogutforming og gammel eikeskog. For øvrig er fattig furuskog, røsslyngskog og blåbærskog dominerende skogtyper innenfor området.

Gammelskog og middels gammel skog er dominerende innenfor de registrerte kjerneområdene, men svært gamle trær finnes mer begrenset. Viktige parametere som er med på å bidra til høy verneverdi (***) er gamle edelløvtrær, mengden død ved og at det ble registrert flere rødlistede sopparter innenfor området.

Det foreslåtte verneområdet på Knudansheia vil bidra til å oppfylle flere av manglene i skogvernet, blant annet om ospedominert skog, rik edelløvskog på høy bonitet, gammel blandingsskog og gammel eikeskog. Totalt sett vurderes Knudansheia til å oppnå middels mangeloppyfillelse. Området vurderes som et regionalt verneverdig område, på grensen mot nasjonalt verdifull og er verdisatt med to stjerner (**).

Forslag til verneforskrift

Forskrift om Knudansheia naturreservat, Iveland kommune, Aust-Agder

Fastsatt ved kongelig resolusjonmed hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som representerer en bestemt type natur med stor variasjon i form av gammel boreal lauvskog med ospesholt-utforming samt gammel eikeskog og alm-lindeskog.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og evt. videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensning)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Iveland kommune: 15/2.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 1023 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Iveland kommune, hos Fylkesmannen i Agder, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker o.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp.
- b) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Vedlikehold av bygninger, veier, traktorvei og andre anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet.
- e) Nødvendig reparasjoner og oppgradering, av Steinsfoss tømmerrenne på strekningen gjennom naturreservatet. Dette inkluderer også fjerning av treoppslag langs tømmerrenna.
- f) Merking, rydding og vedlikehold av stier, løyper, broer og skilt som eksisterte på vernetidspunktet.
- g) Drift og vedlikehold, samt istandsetting ved akutt utfall av eksisterende energi- og kraftanlegg.

- h) Oppgradering eller fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og økning av linjetverrsnittet, når tiltaket ikke skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig.
- i) Bålbrenning med tørrkvist fra bakken eller medbrakt i samsvar med gjeldende lovverk.
- j) Beiting.
- k) Utsetting av saltstein.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b) Bruk av sykkel, hest og kjerre samt ridning er forbudt.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med hest eller lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.
- d) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- b) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- c) Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- d) Tilrettelegging og bruk av reservatet for friluftsliv og pedagogiske aktiviteter dersom det ikke er i strid med vernevedtakets formål.
- e) Oppsetting av gjerde i forbindelse med beiting.
- f) Oppgradering og fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4.
- g) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold, samt oppgradering og fornyelse av eksisterende kraftlinje.
- h) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 d, e og k, og § 7 a, b og e.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan foreta tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.

Bjorvatn naturreservat (utv.)

Bjorvann naturreservat foreslås utvidet med ca. 370 daa. Det har ikke vært gjennomført naturfaglige registreringer eller naturtypekartlegging i området. MiS-kartlegging fra 2005/2006 viser imidlertid store sammenhengende nøkkelbiotoper med blant annet rik bakkevegetasjon, hule lauvtrær og eldre lauvsuksesjoner med alm-lindeskog og lågurt-eikeskogutforming. Området som tilbys grenser inn til Bjorvann naturreservat, og slik Fylkesmannen vurderer det, vil dette være en forlengelse av tilsvarende skogtype som allerede er vernet og derfor være et godt supplement til eksisterende verneområde

Forslag til verneforskrift

Forskrift for Bjorvatn naturreservat, Birkenes kommune, Aust-Agder

Fastsatt ved kongelig resolusjonmed hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare en tilnærmet uberørt forekomst av alm-lindeskog, samt forekomster av rik edelløvskog med lågurt-eikeskogsutforming. Området innehar også verneverdier knyttet til gamle, hule lauvtrær.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensing)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr: Birkenes kommune: 18/2.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 424 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Birkenes kommune, hos Fylkesmannen i Agder, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker o.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk

av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen er ikke uttømmende.

- d) Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp.
- b) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Vedlikehold av bygninger, veier og andre anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet.
- e) Merking, rydding og vedlikehold av stier, løyper, bruer og skilt som eksisterte på vernetidspunktet.
- f) Drift og vedlikehold, samt istandsetting ved akutt utfall av eksisterende energi- og kraftanlegg.
- g) Oppgradering eller fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og økning av linjetverrsnittet, når tiltaket ikke skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig.
- h) Bålbrenning med tørrkvist fra bakken eller medbrakt i samsvar med gjeldende lovverk.
- i) Beiting
- j) Utsetting av saltstein.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b) Utenom eksisterende veier og stier avmerket på vernekartet, er bruk av sykkel, hest og kjerre samt ridning forbudt.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøringen.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.
- d) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- b) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.

- c) Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- d) Tilrettelegging og bruk av reservatet for friluftsliv og pedagogiske aktiviteter dersom det ikke er i strid med vernevedtakets formål.
- e) Oppsetting av gjerde i forbindelse med beiting.
- f) Oppgradering og fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4.
- g) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold, samt oppgradering og fornyelse av eksisterende kraftlinje.
- h) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 d, e og j, og § 7 a, b og e.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.

Underforlii naturreservat

Det foreslåtte verneområdet ligger på Sordal, under Sordalsheii, nord for Otra i Bygland kommune. Det ble gjennomført en naturfaglig registrering i området i 2017 og området har tidligere også vært naturtypekartlagt. De eldre naturtypelokalitetene har alle A-verdi. Sett under ett er vegetasjonen i det tilbudte området på Sordal variert og inneholder relativt store areal med rike skog- og vegetasjonstyper. Verneverdiene i det tilbudte området er knyttet til velutviklet rasmark-lindeskog som vi finner i et kjerneområde øst i det foreslåtte naturreservatet. Denne lindeskogen er til dels usedvanlig velutviklet og gammel, og dekker også et relativt stort areal. Viktige tilleggskvaliteter i området omfatter en større forekomst av relativt gammel og ikke minst sørvendt/solvarm furuskog, samt parti med rikere blandingsskog og flekkvis mye osp. Området scorer middels høyt til høyt på vegetasjonsvariasjon og treslagsfordeling. Også middels høyt på artsmangfold, rikhet, størrelse, forekomst av gamle edelløvtrær, og kanskje også dødvedmengde. Totalt 11 rødlistearter er påvist innenfor avgrenset verneverdig areal (i hht. rødlista 2015). De fleste artene er tilknyttet den rike vegetasjonen og forekomstene av lind, men noen er også tilknyttet bjørk, furu og osp. Området vurderes å ha et relativt godt potensial for krevende arter tilknyttet rasmark-lindeskog og rikere blandingsskog, innen flere ulike organismegrupper for eksempel varmekjære insekter og sopp.

Det tilbudte verneområdet Underforlii er verdisatt i midtre-øvre sjikt av regionalt verneverdig (**). Området vil bidra til å oppfylle viktige mangler i skogvernet innenfor blant annet prioriterte skogtyper som alm-lindeskog.

Forslag til verneforskrift

Forskrift for Underforlii naturreservat, Bygland kommune, Aust-Agder

Fastsatt ved kongelig resolusjonmed hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som representerer en bestemt type natur i form av rasmark-lindeskog som er til dels usedvanlig velutviklet og gammel. Området viser stor variasjon i skogstyper og har også verneverdier knyttet til forekomst av gammel furuskog og rik blandingsskog i form av bærlyng-lågurtskog. Området har et rikt artsmangfold og mange rødlistearter.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensning)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr: Bygland kommune: 7/1 og 8/2.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 1 560 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Bygland kommune, hos Fylkesmannen i Agder, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker o.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp.
- b) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Vedlikehold av bygninger, veier og andre anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet.
- e) Merking, rydding og vedlikehold av stier, løyper, bruer og skilt som eksisterte på vernetidspunktet.
- f) Bålbrenning med tørrkvist fra bakken eller medbrakt i samsvar med gjeldende lovverk.
- g) Beiting
- h) Utsetting av saltstein.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b) Utenom eksisterende veier og stier avmerket på vernekartet, er bruk av sykkel, hest og kjerre samt ridning forbudt.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøringen.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- b) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- c) Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- d) Tilrettelegging og bruk av reservatet for friluftsliv og pedagogiske aktiviteter dersom det ikke er i strid med vernevedtakets formål.
- e) Oppsetting av gjerde i forbindelse med beiting.
- f) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 d, e og h, og § 7 a, b og e.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.